

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Možnosti rozvoje klíčových kompetencí v edukačních procesech neformálního vzdělávání
Autor: Hana Marešová
Posudek vypracoval: PaedDr. Petr Bauman

Posuzovaná bakalářská práce je věnována v pedagogice velmi aktuálnímu a diskutovanému tématu utváření klíčových kompetencí, přitom – vzhledem ke studovanému oboru – volí zajímavou perspektivu: utváření klíčových kompetencí v kontextu neformálního vzdělávání. Žel, vlastní obsah práce slibná očekávání zdaleka nenaplnjuje.

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Práce je psána čtivě, styl odpovídá požadavkům na odborný text. Při pročitání práce bylo možné narazit na přibližně patnáct chyb, textových i gramatických. Po stránce formální úpravy práce není příliš pečlivá: nesprávně je používána interpunkce v citačních odkazech; číslování kapitol neodpovídá obsahu a ztěžuje tak orientaci v textu; diskutabilní je rovněž členění na podkapitoly v rozsahu jediného odstavce. V seznamu použitých zdrojů je uvedeno 29 položek, za problematické považuji pouze tři odkazy na hesla ve Wikipedii. Formální požadavky kladené na rozsah bakalářské práce byly splněny.

Obsahová stránka práce

V úvodu práce jsou formulovány tyto cíle: (1) „alespoň v minimálním rozsahu objasnit pojem kompetence“ a (2) „nastínit základní možnosti rozvoje klíčových kompetencí v neformálním výchovně-vzdělávacím procesu dětí a mládeže“. Práce sestává z úvodu, osmi hlavních kapitol a závěrečného shrnutí.

Autorka se nejprve věnuje otázkám terminologickým. To je jistě záměr dobrý a pro téma utváření klíčových kompetencí nezbytný, ovšem terminologická kapitola, jak je pojednána, nenabízí o mnoho více než citace definic (výchova a vzdělávání, formální, neformálního a informálního vzdělávacího procesu, klíčové kompetence, edukant, edukátor, edukační proces). Definice vybírá z velmi omezeného okruhu zdrojů, pouze je klade vedle sebe, nepokouší se o jejich hlubší propojení nebo reflexi ve vztahu k řešenému problému. Následující kapitola (kompetence vycházející z kurikulárních dokumentů) v podstatě pouze volně cituje charakteristiku klíčových kompetencí, jak je uvedena v RVP PV a RVP ZV. Za zdařilejší považuji kapitolu třetí (v textu označena číslem 5, v obsahu číslem 4) srovnávající různé přístupy ke klasifikaci klíčových kompetencí. Škoda jen, že autorka první kapitoly více nepropojila, nezdůvodnila jejich strukturu a obsah – a nešla více do hloubky. Je sice pravda, že v úvodu formulovaný cíl nemíří nijak vysoko a slibuje „objasnění“ pojmu klíčové kompetence „alespoň v minimálním rozsahu“, domnívám se však, že v rámci obhajoby práce bude nutné tento „minimalismus“ zdůvodnit. Předmětem diskuse bude jistě i to, zda je toto minimální pojetí vůbec dostatečné, aby se ještě mohlo jednat o smysluplnou (alespoň „dobrou“) bakalářskou práci.

Kapitoly čtvrtá a pátá (6 a 7, resp. 5 a 6) jsou pomyslným přemostěním mezi částí věnovanou terminologii klíčových kompetencí a částí věnovanou problematice utváření klíčových kompetencí. Z určitého pohledu může být pochopitelné, proč se autorka věnuje charakteristice procesu učení a snaží se uvést přehled institucí neformálního vzdělávání, povrchně zpracovaný obsah těchto kapitol však vzhledem k řešenému problému nepřináší nic podstatného.

Poslední tři kapitoly jsou věnovány výše uvedenému druhému cíli. V kapitole šesté oceňuji, že se autorka možný vliv hry, zážitkové pedagogiky, dialogu, dramatické výchovy, sportu, tance, turistiky a výtvarné výchovy na utváření klíčových kompetencí pokouší samostatně domýšlet. Na druhou stranu tato kapitola trpí tím, že její struktura není nijak zdůvodněna, není zdůvodněno ani to, proč byly vybrány právě tyto oblasti neformálního vzdělávání a jiné nikoli. Za nejproblematictější na této kapitole však považuji povrchnost jejího zpracování. Očekával bych, že téma bakalářské práce bude využito k mnohem hlubšímu zkoumání a neomezí se na útržkovitá konstatování jako: „Teambuildingové hry zapojují úplně všechny kompetence. Účastníci se učí komunikovat, pracovat v týmu, ale zároveň poznávají sami sebe.“

Autorka nabízí řadu podobných „úvodních vět“, po kterých bych očekával nějaký rozbor nebo doložení úvodního shrnujícího tvrzení, nic takového však práce neobsahuje. Poslední dvě kapitoly (v celkovém rozsahu dvou stran) nenabízejí nic, co by stálo za zmínku. Stejně jako v případě první části práce i zde konstatuji, že cíl, jak byl formulován v úvodu, byl splněn. Zcela jistě práce mnohé věci „nastiňuje“. Tím, že nenabízí nic víc než ono nastínění, se však, dle mého mínění, stává spíše „stínem“ bakalářské práce, nikoli plnohodnotnou bakalářskou prací. Mrzí to o to více, že téma práce je velmi nosné a možný rozsah, který téma vyžaduje, nebyl zdaleka vyčerpán.

Kromě již zmíněné nutnosti obhájit dostatečnost hloubky zpracování práce se autorka v rámci obhajoby může vyjádřit k následujícím otázkám (a alespoň ústně tak kompenzovat nižší kvalitu textu):

1. Název práce zní: „Možnosti rozvoje klíčových kompetencí v edukačních procesech neformálního vzdělávání“. Změnil by se nějak význam, pokud by zněl: „Možnosti rozvoje klíčových kompetencí v neformálním vzdělávání“?
2. V textu se hovoří o klíčových kompetencích nejednotně (a nezdůvodněně) v jednotném i množném čísle; označuje např. výraz „kompetence komunikativní“ jednu kompetenci, nebo soubor více kompetencí?
3. Na s. 18 se uvádí: „...odpovídáme na otázku, jak je možno v neformálním výchovně-vzdělávacím procesu rozvíjet dovednosti, schopnosti a znalosti, ze kterých je možno vytvářet klíčové kompetence.“ Je pojem kompetence spíše označením určitého souboru schopností, dovedností atd. (utvářejícím se tím, jak se utvářejí jeho jednotlivé složky), nebo něčím, co se utváří až v návaznosti na rozvoj schopností, dovedností atd., tedy jakousi samostatnou „entitou“ či syntézou, k jejímuž utvoření je třeba víc než jen utváření schopností, dovedností atd.?

Předloženou práci z výše uvedených důvodů považuji za velmi problematickou. V závislosti na průběhu obhajoby ji navrhuji hodnotit stupněm *dobře*, nebo *nevyhověla*.

V Českých Budějovicích, 11. května 2011.

